

№ 146

Студентска програма за законодателни проучвания в Народното събрание

НАРОДНО СЪБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Студентска програма за законодателни проучвания

София 1000, пл. Княз Александър I №1;

Тел.: (+359 2) 939 2140; (+359 2) 939 3487; Факс: (+359 2) 980 32 68; e-mail: students@nt52.parliament.bg

Web page: <http://www2.parliament.bg/students/>

ЗАКОНОДАТЕЛНО ПРОУЧВАНЕ

Тема:

**Придобиване по давност на частна държавна и
частна общинска собственост**

София, април 2009 г.

Народно събрание на Република България

ВЪЗЛОЖИТЕЛНО ПИСМО ЗА ЗАКОНОДАТЕЛНО ПРОУЧВАНЕ

Тема: "Може ли да се придобива по давностно владение правото на държавна или общинска собственост и по-точно на частна държавна и частна общинска собственост?"

ВЪЗЛОЖИТЕЛ НА ПРОУЧВАНЕТО: Зам.-председател на Народното събрание г-н Любен Корнезов

СЪСТАВИТЕЛИ:

1. Аделина Бранимирова Янкова (Италия, Англия и Северна Ирландия)
2. Борис Йовчев (Германия)
3. Дафинка Георгиева Проконова (Испания, Португалия)
4. Иво Савов (Франция, Белгия)
5. Илияна Николова (Чехия, Литва)
6. Ирена Светославова Димитрова (Австрия, Латвия)
7. Пламен Чобанов (Унгария)

НАУЧЕН РЪКОВОДИТЕЛ:

доц. Екатерина Матеева

КООРДИНАТОР:

Евгения Попова

София, април 2009 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

Структура на изследването.....	3
Част I	
Регламентиране правния режим на държавната и общинската собственост	4
Правни последици	5
Част II: Нормативна уредба на страните от ЕС	8
Република Австрия.....	9
Кралство Белгия.....	10
Кралство Великобритания.....	13
Федерална Република Германия.....	20
Кралство Испания.....	24
Република Италия.....	29
Латвийска Република.....	36
Република Литва.....	38
Република Португалия.....	42
Република Франция.....	45
Република Унгария.....	49
Република Чехия.....	52
Част III: Заключение	56
Част IV: Исторически бележки	56

Структура на изследването:

Правното проучване на тема "Може ли да се придобие по давност частна държавна и общинска собственост" е разработено в четири части, както следва:

Част I

Разглежда трите основни модела на уредба на правния режим на държавната и общинска собственост, познати от сравнително-правна гледна точка, както и правните последици, възникващи при изпълнение на законовите предпоставки за придобиване на вещ по давност според всяка една от трите теории за държавната собственост. В тази част на изложението моделите не са пряко обвързани с националните правни системи на отделни страни. Целта е читателят да бъде запознат с основните видове държавна и общинска собственост, както и с техния правен режим.

Част II

Разглежда правния режим на държавната и общинска собственост в частност за всяка една от страните, обект на настоящето правно проучване, както и предпоставките и сроковете за придобиване на вещ по давност според законодателните системи на съответните държави.

Част III

Обобщава получените от Част I и Част II познания.

Част IV

Съдържа кратък исторически преглед относно делението на собствеността на публична и частна от гледна точка на римското право, както и кратко развитие на българското законодателство в тази насока.

Част I

I. Регламентиране правния режим на държавната и общинска собственост

В настоящата точка ще бъдат представени трите основни модела на регламентиране на правния режим на държавната и общинска собственост, познати в международния правен мир.

1. Държавна и общинска собственост, подчинена на нормите на материалното гражданско право (частни имоти/вещи на държавата)

Според първия широко разпространен модел държавната собственост се подчинява на нормите на гражданското право, т.е. на материалното гражданско право. Тя остава част от гражданския оборот и може да бъде придобита добросъвестно или по давност.

Държавната собственост все пак е подчинена на особен правен режим. Една вещ или имот се подчиняват на режима на държавна собственост по силата на закон, подзаконов нормативен акт или индивидуален административен акт (ИАА) и използването им за постигане на определени обществени цели. Този статут на вещта или имота остава като особен неин правен признак и не може да бъде отменен дори чрез прехвърляне, добросъвестно придобиване или придобиване по давност.

По този начин държавната и общинска собственост остава подчинена на първоначалната си общественополезна цел, определена при отреждането и да служи по определено предназначение.

Пример за приложението на този правен модел е правното положение на свещените предмети на официално признатите религиозни общности (*res sacrae*), при които учредяването като публична собственост не се извършва от държавен орган, а от съответната религиозна общност. Вещта или имотът остават принципно обект на граждански права, чието упражняване е ограничено от "посвещаването" – т.е. съответната вещ или имот могат да бъдат използвани единствено според предварително определената религиозна цел.

Такава система на регламентиране на правното положение на държавната собственост е позната във Федерална Република Германия, с изключение на провинция Хамбург.

2. Държавна и общинска собственост извън нормите на материалното гражданско право (обществени имоти/вещи на държавата)

Според друг известен модел обектите на държавната собственост могат да бъдат извадени от гражданския оборот по силата на особения си статут като публична собственост. Това става чрез по-тясна дефиниция на понятието държавна собственост, като то включва само движимо и недвижимо имущество с общополезно предназначение. Държавната собственост принадлежи само на субекти, носители на публични властнически правомощия. Следователно такова имущество е извадено от гражданския оборот с участието на частноправни субекти, и е подчинено на свой собствен правен режим. То не може да бъде отчуждавано, прехвърляно, добросъвестно придобивано или придобивано по давност от други правни субекти. Правото на собственост на държавата не се погасява по давност, а може единствено да бъде отменено чрез нарочен административен акт, обявяващ вещта или имота за предмет в гражданския и търговския оборот.

Тази система е характерна за държавите от романския правен кръг.

3. Смесен модел (деление на публични и частни вещи на държавата)

Трети начин за определяне на правното положение на държавната собственост се опира върху делението на държавната собственост на публична държавна и частна държавна собственост. Държавата и нейните институции могат да притежават частна собственост, с която да участват в гражданския и търговския оборот според нормите на гражданското право. Такава собственост може да бъде отчуждена или придобивана по давност от частноправни субекти.

От друга страна, държавата, както и всички носители на публични властнически права, могат да притежават непрехвърлима и непридобиваема по давност собственост, която е извън гражданския оборот. Предметният обхват на двата вида собственост бива определян чрез специални нормативни актове.

II. Правни последици

В настоящата точка ще бъдат разгледани правните последици от придобиване на вещ – държавна собственост по давност според всеки един от по-горе разгледаните модели за държавната собственост.

1. Правни последици при държавна и общинска собственост подчинена на нормите на материалното гражданско право (частни имоти/вещи на държавата)

Според тази най-разпространена в модерните законодателни системи теория, по давност могат да бъдат придобивани вещи от всякакъв вид, в това число изгубени вещи или вещи, предназначени за общо ползване, но не и облигационни права. Според § 945 от Гражданския Кодекс на ФРГ при придобиване по давност, правата на трети лица, които са били възникнали преди придобиване на владението върху дадения предмет или имот, се прекратяват. Собствеността се придобива без тежести, чрез първичен придобивен способ. Според настоящата теория частната държавна и общинска собственост се урежда от нормите на материалното гражданско право. Като логична последица от това правило следва и възможността, правото на собственост върху държавни и общински предмети да бъде придобито по давност на общо основание от друго. Ограничения съществуват относно правата, учредени преди придобиване на владението върху дадения предмет. Обратно на общоприетото правило, че вещта се придобива без тежести, при придобиване по давност на държавни и общински вещи са налице редица изключения. Тези отклонения от общото правило се дължат на особения правен режим на държавните и общински вещи. Както споменахме по-горе, като „частна държавна“ вещ в смисъла на настоящата теория, се възприема не просто вещ, собственост на държавата, а такава, която благодарение на правното предназначение по силата на закон, подзаконов нормативен акт или индивидуален административен акт (ИАА), обслужва постигането на обществени цели.

За така дефинираните „вещи - частна държавна и общинска собственост“ може да бъде заключено следното: правото на собственост върху същите, може да се придобива по давност на общо основание от друго, тъй като

държавните и общински вещи са подчинени на нормите на материалното гражданско право. Тези вещи не са напълно изключени от гражданския оборот на държавата. Когато тези вещи реално изпълняват обществени цели и обективно погледнато, това е видно за всекиго, те остават обременени от предназначението на имота или вещта да служи за общо ползване, определено с властнически акт. Това обосновава от своя страна особения правен режим, т.е. един вид административно – правни ограничения на собствеността, чието съдържание се определя от предназначението на имота или вещта за общо ползване.

2. Правни последици при държавна и общинска собственост, която не е подчинена на материалното гражданско право (обществени имоти/вещи на държавата)

Както стана ясно по-горе, според друг известен модел обектите на държавната собственост могат да бъдат извадени от гражданския оборот по силата на особения си статут като публична държавна собственост.

Изхождайки от представената дефиниция на държавната и общинска собственост, държавите, следващи тази теория, не подчиняват вещите – собственост на държавата и общините – на нормите на материалното гражданско право, а обратното, обявяват ги за неприложими. Тази законова уредба не позволява собствеността върху обществени вещи на държавата и общините да бъде придобита по давност на общо основание от друго. Това не означава, че вещи, които веднъж са станали собственост на държавата и общините, необратимо са подчинени единствено и само на публичното право. Тези вещи могат отново да станат част от гражданския оборот на държавата, т.е. да бъдат подвластни на материалното гражданско право и заедно с това да бъдат придобивани по давност. За да може това да стане, обаче, е нужно обществените вещи на държавата да бъдат „освободени” от статута си на публична собственост, което може да бъде постигнато единствено с норми на публичното право, а не по силата на нормите на материалното гражданско право.

3. Смесен модел (деление на публични и частни вещи на държавата)

Според третия познат модел държавната собственост се дели на публична държавна и частна държавна собственост.

Частната държавна собственост е подчинена на правилата за придобиване на частни имоти/вещи на държавата, обяснени по-горе. Т.е. придобиването на собствеността по давност е възможно според нормите на материалното гражданско право, вещта обаче остава обременена с административно – правни ограничения в режима ѝ, чието съдържание се определя от предназначението на имота или вещта за общо ползване.

Вещите, публична собственост на държавата и общината, не могат да бъдат придобити по давност, тъй като общите правила на гражданското право са неприложими, докато вещите са публична собственост на държавата или общините. Такива вещи са подчинени единствено на нормите на публичното право. Само те могат отново да ги подчинят на правилата на гражданското право, като сменят техния правен режим.

Част II: Нормативна уредба на страните от ЕС

Държава	Република Австрия
1. Източници	http://www.jusline.at/gesetze.html - Граждански кодекс
2. Видове собственост	<p>Според чл. 286 от Общия граждански кодекс (ОГК) на Австрия, вещите на територията на страната са:</p> <ul style="list-style-type: none"> - държавна или - частна собственост. <p>Разграничават се три категории държавна собственост (чл. 287 от ОГК):</p> <ul style="list-style-type: none"> - вещи, които са предоставени за ползване от всички граждани (freistehende Sachen). - онези, които са определени само за обществена употреба, като национални пътища, реки, морски пристанища, брегове, се натичат общи или обществени блага (allgemeine oder öffentliche Güter) <p>Това, което е определено да служи за обезпечаване на държавните нужди, като сечене на монети, печатане на банкноти и други суверенни права, както и рудници, солници, данъците и налозите, се наричат държавно имущество (Staatsvermögen).</p>
3. Условия за придобиване по давност на недвижими имоти	<p>За придобиване по давност правото на собственост е необходимо лицето да е дееспособно, вещта да е от категорията на тези, които могат да се придобиват по давност, а също и владелецът да упражнява реална фактическа власт върху придобиваната по давност вещ.</p> <p>Упражняването на фактическата власт следва да е законосъобразно, добросъвестно и реално и да продължава през целия срок, определен от закона (чл. 309, 316, 326 и 345 от ОГК). (чл. 1460 от ОГК).</p>
4. Условия за придобиване по давност на вещи	<p>Правото на собственост върху движими вещи се придобива с 30-годишно законно владееие. (чл. 1466 от ОГК)</p>
	Този, който придобие правото на собственост по давност

5. Последици	за срок от 30 или 40 години, не е длъжен да уведомява законния собственик. Недобросъвестният владеец не може да придобие правото на собственост, въпреки изтичането на по-дългия срок на владееене. (чл. 1477 от ОГК)
6. Производство за придобиване по давност	
7. Специфики	При придобиване по давност на държавна собственост – т.е. от държавата, от управляващите държавно имущество (доколкото давностно придобиване в този случай е възможно, чл. чл. 287, 289 и чл. чл. 1456, 1457), от управляващите общинско имущество, от общините и други подобни организации – не се прилага общият давностен срок. Владението на вещ, имот или упражняваните върху вещ или имот вещни и други права, вписани на името на владееца в съответния имотен регистър, трябва да продължи още 6 години. Подобни права, които не са вписани на името на владееца в съответния имотен регистър, и всички други права върху вещ или имот, могат да бъдат придобити по давност единствено след изтичането на четиридесет годишен срок.

Държава	Кралство Белгия
1. Източници	<p>I. Интернет източник:</p> <ul style="list-style-type: none"> • http://www.droitbelge.be/codes.asp - Обществен интернет-сайт с достъп до нормативната база на Кралство Белгия; <p>II. Правна уредба:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Code civil belge – Белгийски граждански кодекс;
2. Видове собственост	<p>Основните правни институти в Белгийския граждански кодекс са реципирани от Френския граждански кодекс. Тяхната сходност се обяснява и от общата правна система, към която принадлежат белгийското и френското законодателство. В този ред на мисли, видовете собственост в Белгия и Франция са сходни по своя правен характер и съдържание. В Белгийския граждански кодекс (Code civil) е посочено, че собствеността е публична и частна. Тя принадлежи на гражданите, държавата, общините или други юридически лица на публичното право.</p>
3. Условия за придобиване по давност на недвижими имоти	<p>В Белгийския граждански кодекс придобивната давност (<i>prescription acquisitive</i>) е правен способ за придобиване на право на собственост и вещни права върху чужда вещ (движима или недвижима). Сроковете на придобивната давност са: 30 години, 20 години, 10 години или 3 години.</p> <p>Според Белгийския граждански кодекс (Code civil) имотите, които са публична държавна и общинска</p>

собственост (т.е. *domaine publique*) не могат да се придобиват по давност. В чл. 538 от Белгийския граждански кодекс се забранява придобиването по давност на собственост върху:

- имоти, които са публична държавна собственост и
- други ограничени права върху имоти, които са изключени от гражданския оборот.

Придобивната давност намира приложение при придобиването на имоти – частна държавна и общинска собственост (т.е. *domaine privé*). По смисъла на БГК придобиването по давност на горепосочените имоти е фактическото упражняване на вещни права върху вещта в продължение на конкретния законоустановен срок.

Елементи от фактическия състав на придобиването по давност са:

- упражняване на владение върху вещта (*corpus*);
- изтичането на определен срок от време, през който се упражнява владението – срокът се брои в години:
 - Абсолютната придобивната давност за недвижими имоти е 30 години. Тя не е пряко свързана с изискването за добросъвестност на владението.
 - За разлика от абсолютната придобивна давност, при двадесетгодишната придобивна давност съществува изискването владелецът да е бил добросъвестен.
 - При десетгодишната придобивна давност съществуват кумулативно изискванията за:
1. добросъвестно владение на недвижимата вещ (от владелецът); 2. наличието на правно релевантен факт, според който собственикът на недвижимата вещ живее в същия съдебен район, в който се намира неговата вещ.
- намерението на владелеца да „свои“ имота (*animus*) - владелецът на недвижимата вещ трябва да докаже, че през целия срок от 30, 20 или 10 години той е държал вещта като своя и е

	<p>обективирал своето намерение да я държи за себе си като своя (т.е. налице е <i>animus domini</i> и <i>corpus</i>). Според Белгийския граждански кодекс (Code civil), владелецът, който упражнява фактическа власт върху вещта на собственика, няма право да я придобива по давност. Придобивната давност се прекъсва, ако владелец на една вещ бъде лишен от владението за повече от една година (напр. от собственика на вещта или трето лице).</p> <p>- липсата на пороци – според Белгийския граждански кодекс (Code civil) владението върху недвижимата вещ трябва да е лишено от пороци (т.е. то трябва да бъде явно, несъмнено, неоспорвано и непрекъснато във времето). Установяване на владение върху имот по насилствен начин не води до придобиване по давност.</p>
4. Условия за придобиване по давност на движими вещи	<p>Според Белгийския граждански кодекс (Code civil) придобивната давност на движими вещи (включително крадени и изгубени вещи) е 3 години, ако лицето, което владее вещта е: 1. добросъвестен владелец; 2. има намерение да придобие вещта за себе си.</p>
5. Последици	
6. Производство за придобиване по давност	<p>След изтичане на законоустановените срокове владелецът на недвижимата вещ има право да декларира своето <i>usucapio</i> пред първоинстанционен съд (<i>le tribunal du premier degré</i>). <i>Le tribunal du premier degré</i> издава съдебно решение, с което признава или отказва признаване на правото на собственост на лицето, което е владяло вещта.</p>

Държава	Англия и Уелс
1. Източници	<p>http://www.iue.it/LAW/ResearchTeaching/EuropeanPrivateLaw/Projects/Real%20Property%20Law%20Project/England%20and%20Wales.PDF</p> <p>http://en.wikipedia.org/wiki/Limitation_Act_1980</p> <p>http://en.wikipedia.org/wiki/Land_Registration_Act_1925</p> <p>http://en.wikipedia.org/wiki/Land_Registration_Act_2002</p> <p>http://www.canlii.org/en/ab/laws/stat/rsa-2000-c-l-7/39255/rsa-2000-c-l-7.html#history (<i>Закон за собствеността, 1925г.</i>)</p> <p>http://www.landregistry.gov.uk/wps/portal/Property_Search (<i>Онлайн Имотен регистър за Англия и Уелс</i>)</p> <p>http://www.opsi.gov.uk/RevisedStatutes/Acts/ukpga/1925/cukpga_19250023_en_1 (<i>Закон за администриране на имотите, 1925г.</i>)</p> <p>http://www.opsi.gov.uk/RevisedStatutes/Acts/ukpga/1925/cukpga_19250021_en_1 (<i>Закон за регистриране на недвижими имоти, 1925г.</i>)</p> <p>http://www.russell-cooke.co.uk/downloads/adverse_possession.pdf</p> <p>http://www.biiel.org/files/2350_advposs_sep_ftnsv3.pdf (<i>проучване законодателството на различни държави относно придобивната давност</i>)</p> <p>http://www.opsi.gov.uk/RevisedStatutes/Acts/ukpga/1981/c</p>

	<p>ukpga_19810067_en_1 (<i>Acquisition of Land Act 1981g.</i>)</p> <p>http://www.opsi.gov.uk/acts/acts2006/ukpga_20060026_en_2#pt1-pb1-llgl (<i>Commons Act of 2006</i>)</p> <p>http://www.iue.it/LAW/ResearchTeaching/EuropeanPrivateLaw/Projects/Real%20Property%20Law%20Project/England%20and%20Wales.PDF</p> <p>http://www.defra.gov.uk/wildlife-countryside/pdf/protected-areas/common-land/adverse-guidenote.pdf</p> <p>http://www.direct.gov.uk/en/HomeAndCommunity/Planning/LandAndPropertyDevelopment/DG_10026177</p> <p>(<i>Common lands</i>)</p>
2. Видове собственост	<p>Режимът на правото на собственост, както и институтът на придобивна давност в националното право на Великобритания е изключително разнообразен, уреден в голям брой нормативни актове и не на последно място – прилагат се различни закони и правила за тези институти в зависимост от това – в коя част от Великобритания се намира съответната движима или недвижима вещ. Различен е режимът, различни са и нормативните актове, които се прилагат съответно на територията на Англия, Шотландия, Северна Ирландия и Уелс. Все пак е възможно да се изложат някои сходства, като за целта, в настоящото проучване е разгледана уредбата на собствеността и придобивната давност, която се прилага за териториите на Англия и Уелс.</p> <p>Правото на собственост се урежда в редица закони, като някои от тях са Законът за собствеността, Закон за</p>

регистриране на недвижими имоти, Законът за юридическите срокове, Закон за администриране на имотите, Закон за Общините и други.

Най-общо казано, в правната система на Англия и Уелс се разпознава делението на собствеността на публична и частна, както и деленето на вещите на движими (chattels) и недвижими (real estates, freeholds, commons, greens и други).

Също така, се прави разлика между собственост на Короната, собственост на общините, собственост на енориите, както и колективна собственост. Тази колективна собственост се отнася до недвижими имоти за общо ползване на населението на град, енория, или друга по-малка, самоуправляваща се административна единица, чиито произход идва от предоставените в миналото земи от владетеля за поданиците, където те да упражняват бойните си умения-стрелба с лък и т.н.

.Собственост на Короната:

Вещите (движими и недвижими), притежавани от Короната, са всъщност всички вещи и свързаните с тях права, собственост на Кралство Великобритания.

Във връзка с това, Короната представлява универсален правоприемник и наследник на всички нейни поданици, починали без да оставят законови или други наследници. Това се отнася до т.нар. "ничи"/безстопанствени вещи (bona vacantia). Освен това, при смърт на всеки един от поданиците на Кралството, на Короната се дължи 40% от оставеното след смъртта имущество под формата на

	<p>данък.</p> <p>В тези случаи Короната се представлява от Юрист – Ковчежник (Treasury Solicitor)</p> <p>Друг вид собственост са имотите, принадлежащи на общините (councils), енориите (parishes).</p> <p>Тези субекти също имат правото да придобиват по давност изоставен, пустеещ имот или имот – част от вакантна, наследствена маса, който се намира на тяхна територия.</p>
<p>3. Условия за придобиване по давност на недвижими имоти</p>	<p>През 2002 година влиза в сила Законът за регистрация на земите, с който драстично се променя предишната уредба на придобивната давност.</p> <p>Въвежда се т.нар “регистрация на земи”, в резултат на което по давност не могат да се придобиват вече регистрирани имоти.</p> <p>Намален е срокът за придобиване по давност от 12 на 10 години, но същевременно се въвежда нова процедура. Всякога, когато незаконно настанил се владеец подаде искане до регистъра за вписването му като собственик на имот, придобит по давност, започва производство по установяване на фактите.</p> <p>Длъжностното лице от имотния регистър задължително уведомява собствениците на процесния имот, като изисква тяхното становище и в случай, че законният собственик се противопостави на искането на владееца, процедурата се прекратява. (Законният собственик на имота разполага с 65 дни да представи своите възражения, ако има такива.)</p>

От този момент започва да тече нов срок от 2 години, в който срок владелецът не може отново да се настанява в спорния имот, а в случай че се настани отново със самоуправни действия, този срок от 2 години се предоставя на законния собственик, за да изиска от Съда изваждане на незаконно настанилия се.

В случай, че за този срок от 2 години законният собственик не упражни посочените по-горе права, владелецът има право да подаде отново своето искане за вписване като собственик на въпросния имот. В такъв случай Регистърът е задължен да удовлетвори искането и в момента на регистрацията, правото на собственост и всички свързани с него права преминават върху владелеца.

Същата процедура се прилага и относно нерегистрираните недвижими имоти, собственост на общините, енориите и т.н. Но съществуват известни ограничения, свързани с онези техни имоти, които са за общо ползване и такива, които са извън гражданския обмен.

Съществуват 3 специални хипотези, при които владелецът (adverse possessor) ще бъде вписан като собственик на процесния имот не само без да изчаква последващия 2 годишен срок, но при подадено възражение от страна на досегашния собственик, при всяка от тези хипотези се изисква да е налице добросъвестно владееене.

За придобиване на една вещ по давност е необходимо на първо място упражняване на власт върху вещта с намерение владелецът да я държи за себе си.

Владението трябва да бъде:

- спокойно и явно;
- владението трябва да е несъмнено за всички, включително и за законния собственик;
- да манифестира намерението на владелецът да третира вещта като своя (например вдигането на ограда);
- да е без съгласието на собственика.

Тези правила се прилагат и за общинската нерегистрирана собственост.

Съществуват обаче някои ограничения спрямо общинската земя, а именно – принципно е противозаконно да се самонастаняваш в имоти- общинска собственост, да се ограничава по какъвто и да било начин ползването на земя за общо ползване и всеки заинтересован може да подаде жалба или иск пред Съда да се прекрати строеж или ограждане на такъв имот. Незаконно настанилият се може да носи наказателна отговорност, което изключва възможността да се осъществи фактическия състав на придобивната давност.

За общинските имоти е установена и презумпция за регистрация.

Също така имотите за общо ползване са освободени от регистрация и не могат да бъдат придобивани по давност.

<p>4. Условия за придобиване по давност на вещи</p>	<p>Условията и сроковете за придобиване по давност на движими вещи са уредени в Limitations Act.</p> <p>Условията са същите като при недвижимите вещи, но срокът им за придобиването от добросъвестен владеец е 6 години.</p>
<p>5. Последици</p>	<p>Последиците от придобивната давност се изразяват в това, че от момента, в който за владееца се изпълнят всички условия, преминаването на правото на собственост е окончателно и противопоставимо на всички други лица и в такъв случай може да се стигне до отстраняване на първоначалния собственик.</p> <p>Основно правило според Обичайното право е изискването за изтичане на определен период от време, след който по установения ред новият собственик бива въведен в имота.</p>
<p>6. Производство за придобиване по давност</p>	<p>Производството се образува пред местния Поземлен Регистър по Закона за регистриране на земята.</p>

Държава	Федерална Република Германия
1. Източници	<ol style="list-style-type: none"> 1. Конституция на Федерална Република Германия / Grundgesetz: www.juris.de 2. Граждански кодекс на ФРГ Bürgerliches Gesetzbuch: www.juris.de 3. Вещно право Вилинг/ Wieling, Sachenrecht I § 15 V 1 d 4. Мюнхенски коментар/ Münchner Kommentar zum BGB, § 937ff.
2. Видове собственост	<p>С изключение на законодателството, действащо на територията на Хамбург, вещите, които са собственост на субекти на публичното право (т.н. Träger öffentlicher Gewalt = носители на публични властнически правомощия), са подчинени на вещно правния режим, установен от нормите на частното право.</p>
3. Условия за придобиване по давност на недвижими имоти	<p>Всички условия трябва да бъдат изпълнени кумулативно</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. упражняване на физическата власт върху вещта или имота като своя (лично или чрез другото) за целия срок на владението. 2. намерение за владение; дееспособност на придобиващия не се изисква, тъй като придобиването по давност не е правна сделка. 3. добросъвестност в момента на установяване на владението; недобросъвестно е лицето, когато е знаело или е било длъжно да знае, че друго лице е собственик на имота или веща. След установяване на владението, т.е. в рамките на 10/30 годишния срок, незнанието поради груба небрежност е пречка за придобиване на

	<p>собственост по давност.</p> <p>4. изтичане на определения в закона срок за придобиване по давност - тридесет години при недвижими вещи.</p>
<p>4. Условия за придобиване по давност на вещи</p>	<p>Всички условия трябва да бъдат изпълнени кумулативно</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. упражняване на физическата власт върху вещта или имота като своя (лично или чрез другог) за целия срок на владението. 2. намерение за владение; дееспособност на придобиващия не се изисква, тъй като придобиването по давност не е правна сделка. 3. добросъвестност в момента на придобиване; недобросъвестност е на лице, при знание или незнание поради груба небрежност по отношение на собствеността върху имота/вещта. След започване процеса по придобиване по давност, т.е. в рамките на 10/30 години, незнанието поради груба небрежност не вреди на придобиващия, не прекъсва придобиването. 4. изтичане на определения в закона срок за придобиване по давност – десет години при движими вещи.
<p>5. Последици</p>	<p>Обществените вещи могат да бъдат обект на всички вещни субективни права, които могат да принадлежат на физически и юридически лица. Квалифицирането и предназначението на една вещь като „обществена” няма за последица автоматичното ѝ изключване от гражданския оборот. Правото на собственост върху такива вещи може да бъде прехвърляно на други субекти, такива вещи могат да бъдат обременявани с вещни тежест и ограничени вещни права, да бъдат представяни като реално обезпечение, както и да бъдат придобивани по давност на</p>

общо основание от друго. По давност могат да бъдат придобивани вещи от всякакъв вид, в това число изгубени или обществени предмети, но не и облигационни права права. Придобиването чрез този способ също е изключено при вещи, за които в обществен интерес е наложена абсолютна забрана за придобиване по давност. Такава забрана може да се наложи по силата на закон, подзаконов нормативен акт или индивидуален административен акт (ИАА). Според § 945 от Гражданския Кодекс на ФРГ при придобиване по давност правата на трети лица, които са възникнали преди придобиване на владението върху дадения предмет или имот, се прекратяват. Собствеността се придобива без тежести. Ограничения съществуват при вещи и имоти, които са частна държавна или общинска собственост. Придобиване по давност на тези обекти, както вече отбелязахме е допустимо, но те запазват предназначението си за общо ползване, учредено чрез публичен акт. Това обосновава от своя страна налагането на административно – правни ограничения на собствеността, т.е. един вид ограничено вещно право, чието съдържание се определя от предназначението на имота или вещта за общо ползване. С това можем да заключим, че ФРГ следва модела на държавна и общинска собственост подчинена на нормите на предметното право (частни имоти/вещи на държавата), разяснен подробно в Част I точка 1 от настоящето правно проучване. Само на територията на Ханзешадт Хамбург вещите, които са подчинени на режима на публичната собственост чрез закон, са вещи извън гражданския оборот и по отношение на тях не се прилагат разпоредбите на германския Граждански Кодекс относно владението и придобиването по давност. С това Ханзешадт Хамбург следва модела на Държавна и общинска собственост извън нормите на предметното право (обществени имоти/вещи на държавата), разяснен подробно в Част I точка 2 от настоящето правно проучване.

<p>6. Производство за придобиване по давност</p>	<p>След изтичане на законоустановените срокове владелецът на веща има право да декларира своето usucarío пред съда, който издава съдебно решение, с което признава или отказва (при наличието на пороци) правото на собственост на лицето, което е владяло вещта.</p>
---	---

Държава	Кралство Испания
1. Източници	<p>Източници - линк</p> <p>1. http://www.boe.es/aeboe/consultas/bases_datos/doc.php?coleccion=iberlex&id=1978/31229 - Испански държавен вестник</p> <p>2. http://www.boe.es/aeboe/consultas/bases_datos/doc.php?coleccion=iberlex&id=1978/31229</p> <p>3. http://civil.udg.edu/normacivil/estatal/CC/4T18.htm</p> <p>Нормативни актове</p> <p>1. Конституция на Испания, от 27 декември 1978 г., (Constitucion Española de 27 de diciembre de 1978.); приета от Генералните Кортеси – ДВ № 311 от 27 декември 1978 г.</p> <p>2. Граждански кодекс на Испания (ДВ № 206 от 25 юли 1889 г.) (Código civil - Ministerio de Gracia y Justicia (BOE número 206 de 25/7/1889))</p>
2. Видове собственост	<p>Испанското право възприема римското деление на собствеността на публична и частна. Чл. 132, ал. 1, 2 и 3 от Конституцията урежда правния режим на държавните и общинските имоти – публична собственост, основавайки се на принципите за неотчуждаемост, недопустимост за придобиване по давност. Испанският граждански кодекс</p>

дели собствеността на вещи - публична собственост (de dominio publico) и вещи-частна собственост (propriedad privada) - чл. 338. Предметният обхват на двата вида собственост е детайлно уреден в чл. 339, ал. 1 и 2, чл. 340 и 341, 344 и 345.

Чл. 339

Публични вещи са:

1. Вещите за публична употреба, като пътища, канали, реки, пристанища и мостове, плажове, пристанищни заливи и др подобни.

2. Вещите, собственост на държавата, които не са предназначени за общо ползване и не са определени за предоставяне на друга публична услуга или за развитие на националното богатство, като крепостни стени, крепости и други средства за защита на територията, и мините, докато не бъдат отдадени на концесия.

Чл. 340

Всички останали вещи, принадлежащи на държавата, които не попадат в обхвата на предходния член, се определят като частна собственост.

Чл. 341

Публичните вещи, когато са предназначени за обществена употреба или са необходими за защита на територията, са вещи, собственост на държавата.

Чл. 344

Имоти за публична употреба, на провинциите и на общостите са имотите - провинциалните пътища и каналите, плажовете, улиците, фонтаните и публичните водоеми, парковете и публичните строежи за обществена полза, финансирани от същите общности или провинции.

Всички останали вещи, собственост на провинциите и

	<p>общностите, са под режима на частната собственост. Чл. 345</p> <p>Частна собственост са, освен вещите, собственост на провинциите и на общините, също и принадлежащите на гражданскоправни субекти /физически и юридически лица/ вещи. Обектите, собственост на държавата и на другите публичноправни субекти, които са под режима на частната собственост, са прехвърлими и могат да се придобиват по давност.</p> <p>Според чл 1936 от исп. ГК могат да се придобиват вещи/имоти, които участват в гражданския оборот.</p>
<p>3. Условия за придобиване по давност на недвижими имоти</p>	<p>Придобиване по давност е способ за придобиване право на собственост и други вещни права върху чужда вещ, чрез фактическо упражняване на тези права в продължение на определен от закона срок. По давност могат да се придобиват само вещни права.</p> <p><u>Общи условия</u></p> <p>За придобиване по обикновена давност на право на собственост и вещни права е необходимо вещта да се владее добросъвестно и правомерно за срок, определен със закон. Владението трябва да се упражнява с грижата на добър стопанин, явно, спокойно и непрекъснато. /чл. 1940 и 1941 от исп. ГК/</p> <p><u>Специални условия</u></p> <p>Придобиват се по давност правото на собственост и останалите вещни права върху недвижими вещи с непрекъснато владение за срок от 30 години, без да е необходимо основание или добросъвестност, и без оглед на това дали владението е осъществявано лично или чрез друго, освен при изключението, уредено в чл. 539, относно сервитутните права. /чл.1959/</p> <p>За установяването на придобиването по давност вещно</p>

	<p>право върху недвижими имоти се предявява иск, с който владелецът установява, че е владял имота добросъвестно и правомерно, за срок от 10 години, непрекъснато и присъствено, и за 20 години, неприсъствено.</p> <p>Счита се, че давностният срок тече и през периода от време, през който владелецът живее извън страната или в колония. Ако през този период от време, през който е текъл давностният срок, е живял в страната, а в други периоди е отсъствал от страната, всеки две години се броят за една, до събирането на 10 пълни години.</p> <p><u>Изключения:</u></p> <p>Паметниците на културата, които са частна собственост на публичноправни субекти, не могат да се придобиват по давност./чл. 28, ал. 3 от Закона за испанското културно-историческо богатство от 1985 г./</p> <p>Такива движими паметници не могат да се придобиват и чрез добросъвестно владение, придобито от неособственик (<i>'a non domino'</i>) по чл. 469 от исп. ГК.</p>
<p>4.Условия за придобиване по давност на вещи</p>	<p><u>Общи условия</u></p> <p>За придобиване по обикновената /дългата/ давност на право на собственост и вещни права е необходимо вешта да е била владяна добросъвестно и правомерно за срок, определен със закон. Владението трябва да е осъществено с грижата на добър стопанин, явно, спокойно и непрекъснато. /чл. 1940 и 1941 от исп. ГК/</p> <p><u>Специални условия</u></p> <p>Права на собственост върху движими вещи се придобиват по давност с непрекъснато, добросъвестно владение за срок 3 години.</p> <p>Давностният срок изтича за движимите вещи с непрекъснато владение за срок 6 години, без да е необходимо друго условие. /чл. 1955 от исп. ГК/</p> <p>Добросъвестността на владелеца означава, че лицето</p>

	<p>владее вещта на правно основание, годно да го направи собственик.</p> <p>По отношение на правото на собственика да предяви иск за връщане на изгубена движима вещ или на вещ, която е била продадена незаконно, се прилагат разпоредбите на чл. 464 от този Кодекс, които препращат към Търговския кодекс.</p> <p>Испанското право <u>не допуска възможността за придобиване на право на собственост от купувач на открадната или изгубена движима вещ</u> (чл. 464, ал. 1 от исп. ГК). Изключение от този принцип се допуска само от чл. 85 от испанския Търговски кодекс (ТК), който позволява придобиване на право на собственост върху откраднати движими вещи, продадени на купувача от неособственик, щом купувачът е бил добросъвестен. В испанската доктрина наричат този придобивен способ „мигновена придобивна давност”.</p> <p>Не могат да се придобиват по давност и културни ценности, които са част от църковното културно наследство – чл. 28, ал. 3 от Закона за испанското културно-историческо богатство от 1985 г. Те са извадени от гражданския оборот с участие на частни физически и юридически лица.</p>
5. Последници	
6.Производство за придобиване по давност	<p>Право на иск се предявява след изтичане на времето, определено със закон. /чл. 1961/. Правото на иск върху недвижими имоти има давност 30 години, ипотечните права – 20 години, а личните, освен ако не е определено друго със специален закон – 5 години. /чл. 1964./</p>

<p>Държава</p>	<p>Италия</p>
<p>1. Източници</p>	<p>http://www.iue.it/LAW/ResearchTeaching/EuropeanPrivateLaw/Projects/Real%20Property%20Law%20Project/Italy.PDF</p> <p>http://www.agcm.it/eng/E.htm</p> <p>http://www.ius.unitn.it/cardozo/Obiter_Dictum/codciv/Lib3.htm <i>(Италиански Граждански Кодекс)</i></p> <p>http://www.quirinale.it/costituzione/costituzione.htm <i>(Конституция на Република Италия)</i></p>
<p>2. Видове собственост</p>	<p>Според Конституцията на Република Италия, собствеността се дели на публична и частна. Това разграничение е посочено в чл. 42 от Италианската Конституция, където се урежда собствеността като публична и частна (<i>publica o privata</i>), а също и икономическите блага (стоки в гражданския оборот), до които всяко лице има достъп.</p> <p>Разпоредбата на чл. 42 (2) закрепва принципа, че правото на собственост се урежда и гарантира от закона, определя се режима на разпореждане и управление, както и свързаните с тях ограничения с цел да се осигури неговата социална цел и достъпа до частна собственост на всички граждани.</p>

Разпоредбата на чл. 42 (3) допуска частната собственост в случай, определен със закон, да се отчуждава в интерес на обществото.

Видовете публична собственост са уредени в Глава 2 от Италианския граждански кодекс, озаглавена "Собственост на държавата, общините и религиозните институции".

В чл. 822 и сл. се урежда изключителната **държавна собственост и нейният статус**. Държавната собственост обхваща: пространството около брега на морето, плажовете, пристанищата, реките, потоците, езерата и обществените води, както са определени със закони (например закон за националната отбрана.)

(2) Също така, държавната собственост са намиращите се на държавна земя пътища, магистрали и жп линии, както и летищата, акведукти, сгради с признато историческо, археологическо и артистично значение, колекции на музеи, художествени галерии, архиви, библиотеки и др, с изключение на тези, които са изключителна публична общинска собственост (под общинска собственост се разбира собствеността на провинциите и общините).

В член 823 се урежда правният статус на публичната собственост и изваждането ѝ извън гражданския оборот, като тя по никакъв начин, освен със специален закон, не може да бъде отчуждавана, както и да се предоставят вещни права върху нея на трети лица. Също така не може да се придобива по давност. Във връзка с това трябва да се отбележи чл. 1145 от ИГК, според който владението върху

вещи, върху които не може да се прехвърля правото на собственост, няма правни последици. Това означава, че такива вещи не могат да се придобиват по давност.

Имоти, които не са собственост на никого (т.нар “ничий имоти/вещи” - в случай на смърт без наследници или имоти, пустеещи, без надзор и др.), се смятат за собственост на Държавата(чл. 827).

Общинска собственост:

Член 824 урежда собствеността на провинции и общини, която обаче се подчинява на режима за държавната собственост, с изключение на онези, посочени в ал. 2 на чл. 822, за които се прилага специалният режим за общинската собственост.

На същия режим са подчинени и гробищата и общинските пазари.

Вещи (движими и недвижими), собственост на регионите, също се делят на публични и частни, но се уреждат в различни закони и за тях не се прилагат правилата на ИГК.

Имоти и обекти – историческо наследство на република Италия – такива обекти не могат да бъдат отчуждавани, не може да се променя техния статус, не може да се прехвърлят вещни пава върху тях, а в случай, че такива обекти бъдат разкрити на територията на частна собственост, собственикът се отстранява и обезщетява.

Имоти, собственост на Църквата, включително сгради за поклонение на богомолците (чл.831).

Сградите за публично поклонение на католиците, дори ако те принадлежат на частни лица, не могат да бъдат променяни относно тяхното предназначение или като резултат от отчуждаване.

Частна собственост

Частната собственост се гарантира не само от разпоредбите на Конституцията, но също така от ИГК и други специални закони, като това се отнася не само до италианските граждани, но и до тези, които са с обичайно местопребиваване в Италия, както и спрямо чужденците, с някои специфични ограничения.

Правото на собственост върху вещи на физически и юридически лица обхваща движимите и недвижимите вещи.

- Вещноправният режим на движимите и недвижимите имоти и вещи е регулиран отново в ИГК.

В член 812 от Италианския граждански кодекс (ИГК) са дадени легалните дефиниции на движимите и недвижимите вещи. Според тези дефиниции:

Недвижимите имоти са земята, извори, реки, дървета, сгради и всичко, което по естествен път или с намесата на човешка ръка е трайно прикрепено за земята.

За сгради се считат и други постройки, които не са

	<p>вградени в земята или са предназначени за общо ползване (например мелници, вани, стрехи).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Всички други вещи са движими.
<p>3.Условия за придобиване по давност на недвижими имоти</p>	<p>Терминът "usucapione" идва от латинската дума "usucapio" и се използва за означаване на придобивната давност.. Владението на имот при условията на придобивната давност, трябва да бъде:</p> <p>Непрекъснатото (continuato), спокойно и несъмнено (pacifico e inequivoco), така че този, който владее, да третира вещта като своя и не трябва да му е било възложено от собственика да се грижи за имота.</p> <p>Сроковете на придобивна давност са диференцирани в зависимост от вида на имота и продължителността на владението, което трябва да е явно, спокойно, несъмнено и непрекъснато.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Сроктът за придобиване по давност е от 20 години за недвижими вещи (къщи, селски фондове, земя). • Сроктът е 10 години, считано от датата на вписване в имотния регистър на придобиване на имота, що се отнася до добросъвестното владение (buona fede - например - закупили имот от несобственик). • Сроктът обаче е 30 години за земеделска земя.

Разпоредбите за придобивната давност относно вещи, частна собственост, не се прилагат относно вещи, собственост на Държавата или на общините, провинциите и регионите (*Stato o Enti pubblici*).

Съгласно чл. 823 от ИГК всички вещи под режима на публичната собственост – т.н. *beni demaniali*, са неотчуждаеми и непрехвърлими, а според чл. 1145 от ИГК такива вещи не могат да се придобиват по давност от други правни субекти.

За разлика от *beni demaniali*, които са вещи извън гражданския оборот, вещите под режима на частната собственост на държавата и персонифицираните териториални общности – *beni patrimoniali* са вещи, които по начало участват в гражданския оборот.

Важно е, все пак, да се уточни, че в рамките на категорията „*beni patrimoniali*” италианското право провежда разграничение между вещи, които могат да бъдат обект на разпореждане (*'beni patrimoniali disponibili'*) и вещи, които не могат да бъдат обект на разпореждане - *'beni patrimoniali indisponibili'* (чл. 826, ал. 2 от ИГК).

Разпоредбата на чл. 828, ал. 2 от ит. ГК не изключва изрично възможността за тяхното прехвърляне върху други правни субекти, но подчинява прехвърлителните актове за тях на особен режим като казва, че чрез прехвърлителна сделка не може да бъде променено предназначението на тази категория вещи. Това ограничение не прави *'beni patrimoniali indisponibili'* сами по себе си вещи извън оборота; те могат да бъдат

	<p>придобивани по давност (това е прието изрично в решение на италианския Върховен Касационен съд № 8743 от 9. 10. 1997 г.). Могат също да бъдат придобивани чрез първичния придобивен способ по чл. 1153 от ит. ГК (т.е. чрез добросъвестно владение върху движима вещ, придобито възмездно '<i>a non domino</i>').</p>
<p>4.Условия за придобиване по давност на вещи</p>	<p>Условията за придобиване по давност на недвижимите вещи се отнасят по принцип, също и за движими вещи, според това дали се владеят добросъвестно или недобросъвестно. Движими вещи се придобиват по давност с 10-годишно добросъвестно владение (чл. 1161, ал. 1 ИГК), а от недобросъвестен владелец – с 20-годишен срок (чл. 1161, ал. 2 ИГК).</p> <p>С аргумент от чл. 1145 от ИГК движими вещи под режима на публичната собственост не могат да се придобиват и чрез първичния придобивен способ по чл. 1153 от ИГК (т.е. чрез добросъвестно владение върху движима вещ, придобито възмездно '<i>a non domino</i>').</p>
<p>5. Последици</p>	<p>След изтичането на съответните срокове, в зависимост от вида на владението, досегашният собственик не може да протвопостави своето право на собственост – и то се погасява изцяло, стига да са спазени изискванията на закона.</p>
<p>6. Производство за придобиване по давност</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Молба до Имотния регистър • Пред Нотариус • Съдебно производство.

Държава	Латвийска република
1. Източници	Граждански кодекс на Латвия (ГКЛ)
2. Видове собственост	- Частна - Държавна
3. Условия за придобиване по давност на недвижими имоти	<p>Не могат да се придобиват по давност имоти, които не могат да бъдат притежавани от частноправни субекти.</p> <p>Правилата на този закон, отнасящи се до придобиването по давност, са приложими и за държавата собственост. (§ 1000 от ГКЛ)</p> <p>За придобиването по давност на недвижим имот е необходимо да са изпълнени следните изисквания:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Добросъвестно владение (§ 1013 от ГКЛ), което не бива да бъде прекъсвано в течение на давностния срок (§ 1015 от ГКЛ); - Непрекъснато владение за срок от 10 години. <p>Лице, което е владяло недвижим имот в продължение на 10 години, съгласно горните изисквания, и не е вписал придобития имот на свое име в Поземления регистър, следва да бъде третирано като лице, придобило този имот по давност и има правото и задължението да поиска вписването му в Поземления регистър на свое име (§ 1024 от ГКЛ).</p>
4. Условия за придобиване по давност на вещи	Не може да се придобива по давност правото на собственост върху вещь, която не може да бъде обект на частна собственост.

	<p>Правилата на този закон, отнасящи се до придобиването по давност, са приложими и за държавата собственост. (§ 1000 от ГКЛ)</p> <p>При изпълнение на горните две условия, правото на собственост върху недвижим имот може да бъде придобито по давност с изтичането на 1-годишен срок. (§ 1023 от ГКЛ)</p>
5. Последици	<p>Доказване правото за придобиване по давност.</p> <p>Лица, придобили право на собственост по давност, следва да докажат факта на владението и неговата непрекъснатост през време на целия изискуем от закона срок. Но ако тези лица докажат началния и крайния момента на владението, предполага се, че са го владели непрекъснато и в промеждутъка.</p>

Държава	Република Литва
1. Източници	<p>http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=21892 – Конституция на Република Литва (Constitution of the Republic of Lithuania)</p> <p>http://www3.lrs.lt/pls/inter2/dokpaieska.showdoc_e?p_id=245495 – Граждански кодекс на Република Литва (Civil Code of the Republic of Lithuania)</p> <p>http://www.litlex.lt/Litlex/Eng/Frames/Laws/Documents/337.HTM – Закон за приватизацията на държавна и общинска собственост (Law on Privatisation of State-Owned and Municipal Property)</p>
2. Видове собственост	<p>Според чл. 23 от Конституцията на Република Литва и чл. 4.7. от Гражданския кодекс видовете собственост биват:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. частна собственост (чл. 4.7. т. 1 от Гражданския кодекс); 2. държавна собственост извън гражданския оборот – всяка държавна или общинска собственост (чл. 4.7. т. 2 от Гражданския кодекс); 3. държавна собственост с ограничено участие в гражданския оборот поради съображения за сигурност или в съответствие със здравните интереси и благосъстоянието на обществото (чл. 4.7. т. 3 от Гражданския кодекс).

<p>3.Условия за придобиване по давност на недвижими имоти</p>	<p>Според чл. чл. 4.47. т. 11, 4.68., 4.69., 4.70., 4.71. от Гражданския кодекс по давност може да бъде придобит:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Недвижим имот, който представлява вещ в гражданския оборот, ако: <ol style="list-style-type: none"> a) имотът е придобит добросъвестно – т.е. владелецът не знае, че друго физическо или юридическо лице притежава права върху имота, които са несъвместими с придобиваното от него право на давност (чл. чл. 4.68. т. 1, 4.70. т. 1 от Гражданския кодекс); b) владението се упражнява добросъвестно, явно и правомерно за срок от 10 години (чл. 4.68. т.1 от Гражданския кодекс); c) през целия срок на владение фактическата власт бива упражнявана без прекъсване, т.е. досегашният собственик на имота е имал възможността да упражни правата си по всяко време (чл. 4.71. т. 1 от Гражданския кодекс); d) през целия срок на владение владелецът не знае и не предполага, че съществуват права на друго физическо или юридическо лице, несъвместими с придобиваното от него право на собственост (чл. 4.68. т. 1 от Гражданския кодекс); e) през целия период на владение досегашният собственик на имота не предявява претенции спрямо владелеца, въпреки фактическата възможност да предяви тези претенции (чл. 4.68. т. 1 от Гражданския кодекс); f) правото на собственост върху имота не е вписано в имотния регистър на името на друго физическо или юридическо лице (чл. 4. 69. т. 3 от Гражданския кодекс).
--	--

	<p>2. Имот, който е обект на държавна собственост и представлява вещ извън гражданския оборот (т.е. общинска или държавна собственост), не може да бъде придобит по давност (чл. 4.69. т. 2).</p> <p>3. Имот, който е предмет на ограничен граждански оборот, принципно може да бъде придобит по давност според изискванията, изброени по-горе. С оглед на специфичните особености на такъв имот, свързани със сигурността, здравните интереси и благосъстоянието на обществото, добросъвестното владение е фактически изключено.</p>
<p>4. Условия за придобиване по давност на вещи</p>	<p>Според чл. чл. 4.47. т. 11, 4.68., 4.69., 4.70., 4.71. от Гражданския кодекс по давност може да бъде придобита:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вещ, която е в гражданския оборот, ако: <ol style="list-style-type: none"> a) вещта е придобита добросъвестно – т.е. владелецът не знае, че друго физическо или юридическо лице притежава права върху вещта, които са несъвместими с придобиваното право на собственост (чл. чл. 4.68. т. 1, 4.70. т. 1 от Гражданския кодекс); b) владението се упражнява добросъвестно, открито и правомерно за срок от 3 години (чл. 4.68. т.1 от Гражданския кодекс); c) през целия срок на владение фактическата власт е упражнявана без прекъсване, т.е. досегашният собственик на имота е имал възможността да упражни правата си по всяко време (чл. 4.71. т. 1 от Гражданския кодекс); d) през целия срок на владение владелецът не знае и не предполага, че съществуват права на друго физическо или юридическо лице, несъвместими с придобиваното

	<p>право на собственост (чл. 4.68. т. 1 от Гражданския кодекс);</p> <p>е) през целия срок на владение досегашният собственик на вещта не предявява претенции спрямо владелеца въпреки фактическата възможност да предяви тези претенции (чл. 4.68. т. 1 от Гражданския кодекс);</p> <p>2. Правото на собственост върху вещ, която е обект на държавна собственост и е извън гражданския оборот (т.е. общинска или държавна собственост), не може да бъде придобито по давност (чл. 4.69. т. 2).</p> <p>3. Вещ, която е обект на ограничен граждански оборот, принципно може да бъде придобита по давност според изискванията, посочени по-горе. С оглед на специфичните особености на такава вещ, свързани със сигурността, здравните интереси и благосъстоянието на обществото, добросъвестното владение е фактически изключено.</p>
5. Последици	<p>Имоти и вещи - държавна или общинска собственост, които са извадени от гражданския оборот, не могат да бъдат придобити по давност.</p> <p>Имоти и вещи - частна собственост и такива с ограничено участие в гражданския оборот могат да бъдат придобивани по давност, като физическото или юридическо лице, изпълнило посочените по-горе изисквания, придобива правото на собственост</p>
6. Производство за придобиване по давност	<p>Исковете за устоновяване на придобито по давност право на собственост върху движими вещи и имоти се предявяват пред съответния граждански районен съд (чл. 4.68. т. 2 от Гражданския кодекс).</p>

Държава	Република Португалия
1. Източници	<p>Източници – линк:</p> <p>1. http://www.portugal.gov.pt/Portal/EN/Portugal/Sistema_Politico/Constituicao/</p> <p>2. http://lexius.no.sapo.pt/page27.html</p> <p>Нормативни актове</p> <p>1. Конституция на Португалия</p> <p>2. Граждански кодекс на Португалия</p> <p>3. Декрет-закон № 280/2007 от 7 август 2007 г.</p>
2. Видове собственост	<p>Португалската правна система е възприела от римското право делението на собствеността на публична и частна. Конституцията, гражданският кодекс и декрет-закон № 208/2007 дават допълнителна регламентация на собствеността според португалското право, като посочват, че собствеността на държавата, автономните области и общините е публична и частна, като публичната собственост е неотчуждаема, не може да бъде поставена под възбрана и не може да се придобива по давност. Имотите и вещите, частна собственост на държавата, автономните области и общини, са прехвърлими и могат да се придобиват по давност.</p>
3. Условия за придобиване по давност на недвижими имоти	<p>Условията за придобиване по давност на недвижими имоти са регламентирани в Книга III, Глава IV, Раздел I от ГК, по конкретно чл. 1293 до 1297.</p> <p>Право на собственост се придобива по давност при следните условия:</p> <p>Ако лицето е придобило имота на правно основание, вписано в имотния регистър, собствеността по давност се придобива:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ когато имотът е бил владян добросъвестно за срок от 10 години, непрекъснато от датата на регистрацията; и ✓ когато имотът е бил владян недобросъвестно за срок от 15 години, непрекъснато от датата на регистрацията. /чл. 1294/

	<p><u>Регистрация на владението</u> /чл. 1295/</p> <p>Ако имотът е бил владян без съставянето на нотариален акт, но при наличие на акт за регистрация, владелецът става собственик:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ ако е владял имота в продължение на 5 години добросъвестно; или ✓ ако е владял имота в продължение на 10 години недобросъвестно. <p>Регистрацията на самото притежание се извършва на последна инстанция, на която е прието за установено, че владелецът е владял имота явно и ненасилствено в продължение на поне 5 години.</p> <p>Не се придобива по давност право на собственост върху имоти, които са сервитути или са предоставени за използване или обитаване. /чл. 1293/</p> <p><u>Неизпълнение на условието за регистрация</u> /чл. 1296/</p> <p>При неизпълнение на условието за регистрация на нотариален акт или самото притежание, имотът може да се придобие за 15 години добросъвестно и за 20 години недобросъвестно владееене.</p> <p><u>Владение, придобито по насилствен или скрит начин</u> /чл. 1297/</p> <p>Ако владението е придобито чрез насилие или не се упражнява явно, давностният срок започва да тече, от момента, в който владението става явно или се преустанови насилието.</p>
<p>4. Условия за придобиване по давност на вещи</p>	<p>Условията за придобиване по давност на движими имоти са регламентирани в Книга III, Глава IV, Раздел II ГК, по конкретно чл. 1298 до 1301.</p> <p>Установени са 2 режима - за вещи, които подлежат на регистрация и за вещи, които не подлежат на регистрация./чл. 1298 и 1299/</p> <p>1. Правото на собственост върху движимите вещи се</p>

	<p>придобива по давност, при следните условия:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ при наличието на документ за придобиване и регистрация за вещи, които са владени добросъвестно в срок от 2 години, а в случай на недобросъвестност - за 4 години. ✓ нерегистрирани, ако са владени за срок от 10 години, без оглед на добросъвестност на владелеца или наличието на акт. /чл. 1298/. <p>2. Придобиват се по давност вещи, които не подлежат на регистрация, ако са владени добросъвестно на правно основание за срок от 3 години, или за срок от 6 години, без оглед на добросъвестност и наличие на регистрация.</p> <p><u>Владение, придобито по насилствен или скрит начин /чл. 1300/</u></p> <p>В тези хипотези за движимите вещи, се прилагат разпоредбите на чл. 1297.</p> <p>Ако, обаче, владяната вещ е преминала у трето добросъвестно лице, преди преустановяване на насието или манифестирането на явно владение, заинтересованият придобива права върху вещта, след като са изминали 4 години от регистриране на владението, ако е придобито с акт, и 7 години, при липсата на акт.</p>
5. Последици	
6. Производство за придобиване по давност	

Държава	Република Франция
1. Източници	<p>I. Интернет източник:</p> <ul style="list-style-type: none"> • http://www.legifrance.gouv.fr/ - Обществен интернет-сайт с достъп до нормативната база на Република Франция; <p>II. Правна уредба:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Déclaration des Droits de l'Homme et du citoyen de 1789 - Декларация за правата на човека и гражданина от 1789 г.; • Code civil – Граждански кодекс; • Code général de la propriété des personnes publiques - Кодекс за собствеността на държавата, департаментите, общините и други юридически лица на публичното право; • Code du commerce – Търговски кодекс.
2. Видове собственост	<p>Реципирайки римското право, Република Франция е запазила римскоправната концепция за деленето на собствеността на публична и частна, а също и разграничението в режима на държавните вещи на обществени и частни.</p> <p>В Декларацията за правата на човека и гражданина от 1789 г. (Déclaration des Droits de l'Homme et du citoyen de 1789), Френския граждански кодекс (Code civil) и Кодекса за собствеността на държавата, департаментите, общините и други юридически лица на публичното право (Code général de la propriété des personnes publiques) е предвидено, че собствеността е публична и частна. Тя принадлежи на гражданите, държавата, департаментите, общините или други юридически лица на публичното право.</p>

	<p>Публичната собственост се дели на две под-групи:</p> <p>I. имоти за частно ползване (<i>propriété de domaine privé</i>) – т.е. частна държавна, областна или общинска собственост и</p> <p>II. имоти за общо ползване (<i>propriété de domaine publique</i>) – т.е. публична държавна, областна или общинска собственост.</p>
<p>3.Условия за придобиване по давност на недвижими имоти</p>	<p>Във Френския граждански кодекс придобивната давност (<i>prescription acquisitive</i>) е правен способ за придобиване по давност на право на собственост и други вещни права върху чужда вещ (движима или недвижима). Съществуват два вида придобивна давност: дълга (обикновена) придобивна давност и кратка придобивна давност.</p> <p>Според Френския граждански кодекс (Code civil) имотите, които са публична държавна и общинска собственост (т.е. <i>domaine publique</i>) не могат да се придобиват по давност. В чл. 2260 от ФГК (Code civil) се забранява придобиването по давност на собственост върху:</p> <ul style="list-style-type: none"> - имоти (<i>biens</i>) и - други ограничени права върху имоти, които са изключени от гражданския оборот. <p>По давност може да се придобива правото на собственост върху имоти и вещи – частна държавна или общинска собственост (т.е. <i>domaine privé</i>). По смисъла на ФГК придобиването по давност на горепосочените имоти е фактическото упражняване на правото на собственост върху вещта в продължение на 30 години (дълга придобивна давност) или респ. 10 години (кратка придобивна давност).</p> <p>Фактическият състав на придобивната давност включва следните елементи:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - упражняване на фактическа власт върху вещта (<i>corpus</i>); - изтичане на определен срок от време, през който се упражнява владението – срокът се брои в години – 30 години за недобросъвестния владелец и 10 години за добросъвестния; - намерението на владелеца да държи вещта като своя (<i>animus</i>) - владелецът на недвижимата вещ трябва да докаже, че през целия период от 30 години (респ. 10 години) той е държал вещта като своя и е обективирал своето намерение да я задържи за себе си (т.е. налице е <i>animus domini</i> и <i>corpus</i>). Според чл. 2266 от Френския граждански кодекс (<i>Code civil</i>), държател, който държи вещта за собственика, няма право да придобива по давност. Според 2271 придобивната давност се прекъсва, ако владелец на една вещ е лишен от владение за повече от една година (напр. от собственика на вещта или трето лице). От прекъсването на давността започва да тече нова давност. - липсата на пороци – според чл. 2261 от Френския граждански кодекс (<i>Code civil</i>) владението върху недвижимата вещ трябва да е лишено от пороци (т.е. то трябва да бъде явно, несъмнено, спокойно и непрекъснато). Според чл. 2263 установяването на владение върху имот по насилствен начин не води до придобиване по давност. Срокът на придобивна давност започва да тече от момента на преустановяване на насието.
4.Условия за придобиване по давност на движими вещи	<p>Разпоредбата на чл. 2276 от Френския граждански кодекс (<i>Code civil</i>) урежда така наречената мигновена придобивна давност за движими вещи. Съществува принципно положение, че владелецът, който е придобил добросъвестно владението върху движима вещ на възмездно правно основание от несобственик, придобива правото на собственост. В горепосочения член се предвижда, че собственикът на открадната или изгубена вещ може да я иска от владелеца в срок от 3 години от кражбата или изгубването.</p>

5. Последници	
6. Производство за придобиване по давност	<p>След изтичане на законоустановените срокове владелецът на недвижимата вещь има право да установи своето придобито по давност право на собственост пред второинстанционен съд TGI (<i>le tribunal de grande instance</i>). TGI издава съдебно решение, с което признава или отказва да признае правото на собственост на лицето, което е владяло вещта.</p>

Държава	Република Унгария
1. Източници	<p>1. http://net.jogtar.hu/jr/gen/getdoc.cgi?docid=94900020.tv&dbnum=62 – Конституция на Република Унгария;</p> <p>2. http://www.angelfire.com/mn2/reformclub/hunc1.html - Граждански кодекс.</p> <p>3. <>http://www.meh.hu/nekh/Angol/6.htm – Act LXV of 1990 On local governments.</p>
2. Видове собственост	<p>В Конституцията на Република Унгария са уредени три вида собственост : държавна собственост (national property/property of the state) – чл. 10 КРУ; собственост на местните власти (property of local governments) – чл. 12, ал. 2 КРУ и частна собственост (private property) – чл. 13 КРУ.</p> <p>Според чл.94 от Граждански кодекс (ГК) на Унгария, всички вещи могат да бъдат обект на правото на собственост.</p> <p>В чл. 172 ГК са изброени вещите изключителна държавна собственост :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. подземните богатства; 2. подземните води, естествените басейни на подземните води, реките, езерата и техните корита; 3. пресъхналите речни корита и новообразуваните речни острови; 4. националната пътна мрежа, ж. п. линиите, водните канали и националните пристанища, международните търговски летища, както и въздушното пространство над територията на страната; 5. телекомуникационните честоти. <p>Тези вещи, както и други, посочени от закона вещи, са изключени от гражданския оборот, вкл. с оглед на</p>

	<p>възможността за придобиването им по давност – чл. 173 ГК.</p> <p>Чл. 107 от Закона за местните власти (Act on local governments) посочва вещите, които държавата може да предостави в собственост на общините за изпълнение на техните публични функции.</p>
<p>3. Условия за придобиване по давност на недвижими имоти</p>	<p>В ГК на Република Унгария липсват специални правила относно придобиването по давност на недвижими имоти. Ограничение е въведено единствено за придобиването на право на собственост чрез придобивна давност върху реално определена част от урегулиран недвижим имот и тази част от земята/имота не може да бъде обособена като самостоятелен парцел по правилата на териториално-устройственото планиране (чл. 121, ал. 4 ГК).</p>
<p>4. Условия за придобиване по давност на вещи</p>	<p>Чл. 121 – 124 ГК на Република Унгария посочва условията, при които едно лице може да придобие една вещ по давност (adverse possession). Посочен е общ 10 годишен срок, през който лицето трябва да владее непрекъснато вещта като своя, за да придобие правото на собственост върху нея.</p> <p>Също така ГК изключва придобиването по давност на вещи, владението върху които е придобито чрез престъпление или друг насилствен или незаконен начин(чл. 121, ал. 2 ГК).</p> <p>Задължително условие за противопоставимост на придобитото по давност право спрямо всички други лица е вписването на правото в имотния регистър (property register).</p> <p>В чл. 124 ГК са изброени хипотезите, при които десетгодишният срок на придобивната давност се прекъсва:</p> <p>1. собственикът на вещта писмено покани владелеца да му предаде владението върху вещта или предяви</p>

	<p>ревандикационен иск срещу владелеца;</p> <p>2. собственикът си възстанови владението върху вещта;</p> <p>3. владелецът изгуби владението върху вещта против волята си и не си го възстанови отново в рамките на една година или не се опита по съдебен ред в същия срок да си я върне обратно от новия владелец.</p>
5. Последици	
6. Производство за придобиване по давност	

Държава	Република Чехия
1. Източници	<p>http://www.vlada.cz/scripts/detail.php?id=8073 – Конституция на Република Чехия (Constitution of the Czech Republic)</p> <p>http://mujweb.cz/www/vaske/obcan1.htm - Граждански кодекс на Република Чехия (Civil Code)</p> <p>http://mujweb.cz/www/vaske/majetek.htm – Закон No. 219/2000 за собствеността и нейното правно управление (Act of the Czech Republic No. 219/2000 Sb. on property of the Czech Republic and the conduct thereof in legal relations)</p> <p>http://mujweb.cz/www/vaske/privatizace.htm – Закон No. 92/1991 за прехвърлянето на държавна собственост върху други лица (Act of the Czech Republic No. 92/1991 Sb. on conditions for transfer of state property to another persons)</p> <p>http://spcp.prf.cuni.cz/aj/2-93en.htm – Харта на основните права и свободи, която има статута на част от Конституцията на Република Чехия (Charter of the Fundamental Rights and Freedoms)</p> <p>http://mujweb.cz/www/vaske/osr.htm – Граждански процесуален кодекс (Civil Procedure Code)</p>
2. Видове собственост	<p>Според чл. 8 от Закона за собствеността и нейното правно управление и чл. 11 от Хартата на основните права и свободи видовете собственост в правния мир на Република Чехия биват:</p> <p>1. частна собственост – има за обект движими и недвижими вещи, необходими за изпълнение функциите и задълженията на органите на държавната власт и администрацията с оглед участието на държавата в гражданския и търговския оборот, без да се въвежда правната категория частна държавна собственост;</p>

	<p>2. публична държавна собственост – има за обект движими и недвижими вещи, които се използват за нуждите на обществото и неговото благосъстояние, както и за националната икономика.</p>
<p>3.Условия за придобиване по давност на недвижими имоти</p>	<p>Според чл. чл. 134, 125 от Гражданския кодекс по давност може да бъде придобит:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. имот, който е част от гражданския и търговския оборот, при непрекъснато владение на имота в продължение на 10 години (чл. 134 ал. 1 от Гражданския кодекс). 2. Имот, който е публична държавна собственост: <ol style="list-style-type: none"> а) по принцип не може да бъде придобит по давност и е изключен от гражданския и търговския оборот (чл. чл. 134 ал. 2, 125 от Гражданския кодекс). б) Изключения: Ако недвижим имот бъде обявен за “ненужен” от държавата или владеещата го община, административна единица или юридическо лице по силата на специален административен акт, той може да бъде придобит по давност по установения ред. <p>“Ненужен да служи по предназначение” е недвижим имот, който повече не удовлетворява нуждите на собственика си и не може да служи за общополезните цели, характеризиращи държавната собственост, поради загуба или влошаване на пазарните си качества или несъответстващи на извлечените ползи, разходи за неговата поддръжка и експлоатация (чл. 14 ал. 7 от Закона за собствеността и нейното правно управление). Освен това “ненужният” имот не трябва да е в състояние да удовлетворява нуждите на друга административна единица, община, държавна институция или юридическо лице за целите на държавната собственост (чл. 19 ал. 3 от Закона за собствеността и нейното правно управление).</p>

<p>4.Условия за придобиване по давност на вещи</p>	<p>Според чл. чл. 134, 125 от Гражданския кодекс може да бъде придобита по давност</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. вещь, която е част от гражданския и търговския оборот, при непрекъснато владение на вещта в продължение на 3 години (чл. 134 ал. 1 от Гражданския кодекс). 2. Вещ, която е публична държавна собственост <ol style="list-style-type: none"> а) по принцип не може да се придобива по давност (чл. чл. 134 ал.2, 125 от Гражданския кодекс). б) Изключения: Ако дадена вещь бъде обявена за "ненужна" от държавата или владеещата я община, административна единица или юридическо лице по силата на специален административен акт, тя може да бъде придобита по давност по установения ред. <p>"Ненужна да служи по предназначение" е вещь, която повече не удовлетворява нуждите на собственика си и не може да служи за общополезните цели, характеризиращи държавната собственост, поради загуба или влошаване на пазарните си качества или несъответстващи на извлечените ползи разходи за нейната поддръжка и експлоатация (чл. 14 ал. 7 от Закона за собствеността и нейното правно управление). Освен това "ненужната" вещь не е в състояние да удовлетворява нуждите на друга административна единица, община, държавна институция или юридическо лице за целите на държавната собственост (чл. 19 ал. 3 от Закона за собствеността и нейното правно управление).</p>
<p>5. Последници</p>	<p>Имоти и вещи - държавна собственост не могат да бъдат придобивани по давност, освен ако не бъдат обявени за "ненужни да служат по предназначение" чрез специален административен акт от собственика си.</p>

	Обявената за “ненужна” държавна собственост може да бъде придобивана по давност с непрекъснато владение на собствеността в определените от Гражданския кодекс срокове. При изтичане на тези срокове физическото или юридическо лице владеец става пълноправен собственик на движимата или недвижима вещ, като правото му на собственост се придобива чисто от вещни тежести.
6. Производство за придобиване по давност	<p>Компетентен съд:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Искове за установяване на придобито по давност право на собственост върху движими и недвижими вещи се предявяват пред съответния районен граждански съд (чл. 9 ал. 2 буква г) т. 3 от Гражданския процесуален кодекс). 2. Искове за установяване на придобито по давност право на собственост върху движими и недвижими вещи – държавна собственост се предявяват пред съответния административен съд.

Част III: Заключение

Като заключение може да бъде отбелязано, че за държавите от романския правен кръг (тези които имат за своя първообраз Френския граждански кодекс-ГК) е характерно деленето на собствеността на държавата на публична собственост (domaine public) и частна собственост (domaine prive). По – различна система е възприета във Федерална Република Германия, както и в другите държави от германския правен кръг. При тях имотите и вещите, които са собственост на субекти на публичното право, са подчинени по начало на вещно – правния режим, установен от нормите на частното право.

Част IV: Исторически бележки

1. Относно делението на собствеността на публична и частна от гледна точка на римското право

Публична е собствеността на лицата, които имат държавни властнически правомощия (imperium), независимо от това как те ползват вещите. Частна е собствеността на лицата които нямат (imperium).

Лица, които са носители на (imperium), според римското право по хипотеза не са могли да бъдат носители на частна собственост - в това е принципната разлика между уредбата на публичната и частната собственост по римското право и по сега действащата у нас уредба (чл. 17 от Конституцията- КРБ. Закона за държавната собственост от 1996 г.- ЗДС и закона за общинската собственост от 1996 г.- ЗОС, които допускат държавата и общините да притежават както публична, така и частна собственост; в същия смисъл вж. и Решение на Конституционния съд (КС) № 19 от 1993 г., обн. ДВ бр. 4/1994 г. От своя страна, публичната са собственост според римското право обхващала два вида вещи с различен вещно правен режим, поради различното си предназначение:

- а) Обществени имоти/вещи на държавата и
- б) Частни имоти/вещи на държавата.

Обществените имоти били тези, които са служели за общо ползване на всички - улици, пътна мрежа. реки. Те не са могли да бъдат отчуждавани (прехвърляни на други правни субекти) и не са могли да бъдат придобивани по давност.

Частните имоти на държавата - това са всички останали имоти/вещи в рамките на категорията „публична собственост“ на държавата; с тях държавата можела да участва в гражданския оборот, т.е. те са могли да се придобиват чрез първични и производни и придобивни способи от други правни субекти.

2. Развитие на българското законодателство

а) За периода 1879 г.- 1951 г.: Римско правното делене на собствеността на публична и частна е възприето и в отм. Закон за имуществата, собствеността и сервитутите (ЗИСС) от 1904 г. Уредбата на т.н. обществени имоти и вещи на държавата/общините се съдържа в чл. 22 отм. ЗИСС, а тяхната неотчуждаемост и непридобиваемост по давност са прогласени в чл. 26 отм. ЗИСС. Според чл. 15 от отм. Закона за държавните имоти от 1941 г., и обществените, и частните имоти/вещи на държавата са обявени за непридобиваеми по давност, но частните имоти на държавата могли да бъдат прехвърляни с правни актове на други правни субекти, т.е. не са били изцяло извадени от гражданския оборот. С разпоредбите на чл. 222 и 223 от отм. Закон за бюджета, отчетността и предприятията в забраната за придобиване по давност са включени и всички частни имоти на публичноправни личности (напр., държавни учреждения), както и на юридически лица (ЮЛ) с благотворителни и религиозни цели, които се отчитат за дейността си пред държавни учреждения.

б) За периода 1951 г.-1990 г. (до приемането на Конституцията от 1991 г.): В този период нашето законодателство не познава деленето на собствеността на публична и частна. Гражданско правната закрила на т.н. „социалистическа собственост“ (чийто основен представител е държавната собственост, също и кооперативната собственост и тази на обществените организации) се осигурява чрез разпоредбата на чл. 86 от Закона за собствеността (ЗС), които изключва възможността за придобиване по давност на вещи и имоти-социалистическа собственост. С „реабилитирането“ на общинската собственост, което се извърши със Закона за изм. и доп. на ЗС от 1990 г. в обхвата на забраната за придобиване по давност беше включена и собствеността на общините.

в) За периода от 1991 г. насам: Разпоредбата на чл. 17, ал. 2 КРБ от 1991 г. прогласи принципно деленето на собствеността на публична и частна, но не посочи разграничителните критерии за това делене. За първи път те бяха изведени по тълкувателен път от КС в решението му № 19 от 1993 г. в което КС прие за меродавна комбинацията от 3 класификационни критерии: (а) кому принадлежи правото на собственост; (б) какви са по вид и характер

вещите, обект на правото на собственост и (в) какво е предназначението на тези вещи. Чрез систематичното тълкуване на разпоредбите на чл. 17. ал. 2. чл. 18, чл. 19, ал. 1, чл. 106 и др. КРБ и на основата на горните критерии КС стигна до извода, че всеки правен субект (вкл. държавата и общините) може да притежава частна собственост, с която да участва в гражданския и търговския оборот. (С това КС се отклони от римско правната концепция за деленето на собствеността на публична и частна). Що се отнася до публичната собственост, КС прие, че тя може да принадлежи само на субекти, които са носители на публични властнически правомощия. С решение № 19 1993 г. на КС на практика беше предопределена и уредбата на собствеността на държавата и общините в ЗДС и ЗОС, които влезнаха в сила на 1. юни 1996 г. и са в сила и до сега с множество изм. и доп. Разпоредбите на чл. 2 ЗДС и на чл. 2 и сл. ЗОС предвидиха, че собствеността на държавата, респ. на общините може да бъде публична и частна и уредиха предметния ѝ обхват (вж. в посочените разпоредби конкретно посочените видове имоти и вещи, които са под режима на публичната собственост: всички останали вещи, вкл. и плодовете, са под режима на частната държавна и общинска собственост). Публичната собственост на държавата и на общината беше обявена за непрехвърлима и непридобиваема по давност- чл. 7 ЗДС, чл. 7. ал. 2, изр. първо ЗОС във връзка с чл. 86 ЗС. С аргумент от противното от чл. 86 ЗС имотите и вещите, които са под режима на частната държавна и общинска собственост според разпоредбите на ЗДС и ЗОС, могат да бъдат придобивани по давност на общо основание от други правни субекти.

3. Сравнителноправен преглед на вещноправния режим на публичната и частната собственост:

Терминологична бележка: Вещите, правото на собственост върху които не може да се придобива по давност, се означават на френски като „imprescriptible” на италиански „imprescrittibile” на немски – „unersitzbar = unverjährbar”.

За държавите от романския правен кръг (тези които имат за своя първообраз Френския граждански кодекс-ГК) е характерно деленето на собствеността на държавата на публична собственост (*domaine public*) и частна собственост (*domaine prive*).

